

ס ר ט י כ ל מ ס / ג / 3

מישיבת ועדה החוקה, חוק ומשפט
ירושלים, יום ה', י"ד חשון תש"א - 25.10.50

חברי הועדה הנוכחים:

- נ. ניר - היו"ר
- ע. אסף
- י. בדר
- ח. בן-אשר
- ס. בן-עמי
- י. בריהודה
- ד. בר-רב-האי
- א. ג'רג'ורה
- ב.פ. דינבורג
- י. הררי
- ז. ורהפטיג
- מ. וילנר
- ע. ז'בוטינסקי
- ש. כ"ץ
- י. לטי
- ע. מימון
- י. קסה
- י. קליבטוב
- ח. רובין
- א. הבורי

מוזמנים:

- ה' רוזנבלום - משרד הפנים
- א. צדוק - המשנה ליועץ המשפטי
- א. ידין - " " "
- י. שקי - משרד המשפטים
- מ. פיאמנטה - מתרגם לערבית.

הישיבה נפתחה בעתה 08.45.

אני פותח את הישיבה.

היו"ר נ. ניר:

חוק ההחלטה לכנסת השנייה.
חוק המועבר לכנסת השנייה.

לסדר עבודתנו: אני רוצה להציע לחברי

א. הבורי:

הועדה להפסיק את הדיון על שני החוקים

האלה ולהעבירם למליאת הכנסת בשם הועדה. פירוש הדבר שיו"ר הועדה ירצה בפני הכנסת על יסודות שני החוקים האלה, ונתחכם עליהם בכנסת. זה יקמץ לנו עבודה, משום שבגמר הויכוח הכללי בקריאה הראשונה בכנסת יחזירו לנו את החוקים ואז נצטרך לעבור עליהם סעיף סעיף. אין טעם לעשות זאת פעמיים.

ועדת החוקה, חוק ומשפט
25.10.50
חוק הבחירות לכנסת השנייה
חוק המעבר לכנסת השנייה.

רל.

י. בר-האורה:

אני מוכן לקבל את הצעת הבורי, בתיקון
אחד. אני חושב כי עלינו להוסיף להצעת

החוק המונחת לפנינו, לפני שנעביר אותה לוועדה משנה, סעיף "קטן" אחד
שבו יהיה כתוב: "סעיפים 9(א) ו-9(ב) של "מקודת סודי השלמון והמשפט,
מס. 1, לשנת תש"ח-1948" לא יהולו על חוק הבחירות, על החלטת הכנסת
בדבר תאריך הבחירות ועל החלטת הכנסת בדבר תקופת כהונת הכנסת הראשונה".
בלעדי זאת, אין שום ערך ותוכן לכל מה שאנחנו עושים, מפני שלפי סעיפים
אלה רשאית הממשלה להוציא תקנה-לשעת חירום בניגוד להחלטות הכנסת ובניגוד
לחוקים הקיימים. אני מציע לקבל את החלטת הזאת, המובנת מאליה ושאינה
פוגעת באף אחד. אין זאת החשדה בממשלה, אלא קביעת הסדר הנכון.

הסעיפים שאותם אני מציע לבטל לגבי

חוקים אלה, הם: "9(א). אם ייראה הדבר למועצת המדינה הזמנית, רשאית
היא להכריז כי קיים במדינה מצב של חירום (וזוה כבר הוכרז) ומשנפרסמה
הכרזה בעתון הרשמי רשאית הממשלה הזמנית (עכשיו, גם ממשלה זאת) למלא
את ידי ראש הממשלה או כל שר אחר להתקין תקנות-לשעת-חירום ככל שייראה
לו לטובת הגנת המדינה, במתון הציבור וקיום האספקה והשירותים החיוניים".
9(ב) תקנה לשעת חירום כוחה יכה לשנות כל חוק, להמקיע זמנית את תוקפו
או לקבוע בו תנאים וכן להטיל או להגביל מסים או תשלומי חובה אחרים".
אני מציע ששני סעיפים אלה לא יהולו על כל מה שקשור עם הבחירות וחוק
המעבר.

ע. אסף:

הגורם אשר הביא לקבלת חוק זה היה

ההנחה כי עלול להיווצר מצב אצאשמועצת

המדינה הזמנית ואני מניח שגם הכנסת, רואים אותו כמחייב שמוש בסעיפים
אלה, לטובת במתון המדינה. אנחנו מוקפים שכנים "אויבים". אנחנו נמצאים
במרחק ממה אחדות של מטרים מהאויב. נתאר לנו מצב שלמרור ההחלטה
על הבחירות לא תהיה כל אפשרות טכנית לכנס את הכנסת ואפילו לא לקיים
ישיבה אחת לשם דיון על ביטול ההחלטה הקודמת. אנחנו רוצים להיות
מוכנים מראש למקרה כזה, ואיש מאתנו אינו יכול לאמר בודאות שלא יקרה,
כי אם הוא יקרה והטעמים האלה יהיו מבוטלים, הממשלה לא תוכל לפגוע
בחוק ובריבונות הכנסת. לכן אני חושב כי הצעה בר-יהודה מיוזמה ונובעת
מתשדנות חסרה כל יסוד.

ר.ל.

ועדה חוקה, חוק ומשפט
25.10.80
חוק הבחירות לכנסת השנייה
חוק המעבר לכנסת השנייה.

ג. חררי:

אני מתנגד בהחלט לכך שהועדה תעביר

חוק לקריאה ראשונה בכנסת לפני שקיינה

בו. לדעתי זה זלזול מוחלט בכנסת ואני אדרוש הפתיגות לכך. אני אוכיח
לכנסת כי הועדה לא דנה בחוק ואף אינה יודעת מה כתוב בו.

(ג. בריהודה: נמשור זאת לוועדת משנה). ועדת החוקה, חוק ומשפט

מורכבת מ-25 חברים (שנים בדעת מיעוט) כדי להקיף ככל האפשר יותר

דעות. מי לא יראה להכנס לוועדת משנה כל כך חשובה ~~בועדת משנה~~ בזאת,

לענין הבחירות. אני, למשל, כב"כ מיעוט קטנה אשר מחוץ לוועדת המשנה, או,

אם תכניסו אותי, ישאר מישהו אחר בחוץ. לדעתי, אנהנו מבזבזים זמן רב

על ויכוח סרק. הספקנו לעבור בישיבה הקודמת רק על שלושה סעיפים. באיזה

אופן נגיש לכנסת את סעיף 2 או סעיף 3? האם נביא לכנסת שתי גירסאות?

עלינו להחליט אם זכות הבחירה ניתנת לאזרחים או לחושבים. אי-אפשר

להביא לכנסת הצעה "או, או", כי ברירות כאלה ישנן בל סעיף, אם כי

משרד המשפטים הכניס אותן רק בשני סעיפים.

אם הצעת חברי הועמד להצבעה, ומכיון

שעלי לצאת את הישיבה לכמה רגעים, אבי מבקש לרשום כי אני מצביע נגדה

ומסתייג ממנה. אני מציע להפסיק את הויכוח ולעבור על החוק סעיף-סעיף.

היו"ר נ. ניר: אני רואה להוסיף להצעת חברי ולהצעת

ברייהודה המעמידה הנאי לקבלת הצעת

חברי, את הצעתי מאתמול: לעבור על כל החוק, לא להתוכח על כל סעיף

אלא רק להכניס הצעות ולהעמידן להצבעה. אז נספיק להביא את הדבר

בזמן לכנסת.

מ. בן-עמי: אני חולק על שתי ההצעות. אני חולק על

דעתו של בריהודה, מפני שהסעיף הזה

בפקודת סדרי השלטון והמשפט לא הוכנס לשם נוי ולא כדי לתת לשר אפשרות

להכניס מהפכה בתיי המדינה. הוא בא כדי לתת אפשרות של פעולה מהירה

ודחופה במקרים שקעעה אינה מאפשרת דחוי. נעזוב את שכנינו, אבל אני

למשל אינני יודע אם לא תפרוץ מלחמה עולמית. העולם עומד על עברי פי

פחת, ויכול להיות שאנחנו נהיה שדה קרב לשני המהגושטים. יכול להיות

מצב שאי-אפשר יהיה לקיים בחירות. אינני רוצה בזאת, הלילה. אבל אי-

ועדת חוקה, חוק ומשפט
25.10.50
חוק הבחירות לכנסת השנייה
חוק המעבר לכנסת השנייה.

רל.

ס. בן-עמי:

אפשר לבצע את הבחירות במקרה שיקרה כזאת. (י. ברייתורה: מי אמר
זאת? הצעה היא שהמשלה לא תוכל לבטל את הבחירות, אבל הכנסת תוכל
לקטות זאת). ראינו מדינות שהפרלמנט שלהן לא התכנס במשך חדשים.
באנגליה הפרלמנט היה מתכנס בשעה המלחמה, אבל אינני יודע אם אנחנו
יכולים לעשות זאת אצלנו. מכל מקור, הדברים אינם כה פשוטים וכה
נוחים. לשם מה לבטל תקנה שנתקנה בישוב דעה ומתוך שיקול דעה רציני
מאוד. (י. ברייתורה: לא הצעתי לבטל את התקנה, אלא רק לגבי ענין זה).
במה מיוחד חוק זה מכל החוקים האחרים? כל החוקים שונים. ישנם דברים
רבים אשר לגביהם אפשר להשתמש בטעיף הזה והם אולי הרבה יותר חמורים.
בכל זאת, אין זה מן הזכרות לבטל את הסעיפים האלה. הייתה מבין לו
היתה הצעה לבטל בכלל את הסעיפים האלה, אבל אין טעם לחשוש כי ישמשו
בסעיפים האלה לרעה דוקא במקרים האלה. אין אנחנו צריכים לאבד את
ההגיון הקר מחוץ אינטרסים טיעוניים-מפלגתיים קטנים, וההגיון הקר
קובע כי החקנות האלו צריכות לחול על כל החוקים ללא יוצא מן הכלל.

מ) הררי אמר את אשר רציחי לאמר בקשר.

עם הצעה חבורי. המצפון לא ירשה לי לשחוק בכנסת, כאשר נביא לה דבר
שלא עברנו עליו. הכנסת בקשה להכין לה חוק בחירות. היא בקשה אוחנו
ולא את משרד המשפטים לעשות זאת. כלומר, עלינו לעבור על החוק שהוצע
לנו ע"י משרד המשפטים, לבדוק ולשקול אותו ולמקין את סעיפיו. אין
צורך להיות פזיזים בענין זה.

מ. וילנר: אני תומך בהצעה חבורי, מנימוק פשוט:

הצעה החוק המונחת בפנינו היא מעובדת.

אין זאת טהם פיטה נייר. ההצעה בנויה לפי חוק הבחירות לאטיבה
המכוננת ועל אותם העקרונות. יש כאן כמה שינויים, אבל הצעה החוק
הזאת במהותה, מעובדת יותר מאשר חוקים אחרים המובאים לכנסת.

אני חוזר על מה שאמרתי אחמול: למה

לערבב נימוקים טכניים של פזיזות, עם נימוקים טוליטיים הקשורים עם
הבחירות? בפנינו חוקה מעובדת, אשר ברוב הדברים העקרוניים היא העתק

ר.ל.

ועדת החוקה, חוק ומשפט
25.10.50
חוק הבחירות לכנסת השנייה
חוק המעבר לכנסת השנייה.

ט. וילנר:

מפקודת הבחירות לאסיפה המכוננת. לכן, אפשר לקבל עקרונית את הצעת
תבורי.

אבל, בכדי למנוע ויכוח בלתי מסודר

בקריאה הראשונה, עלינו לקבוע כמה דברים. החלטנו כי לאחר שנגיש
לכנסת את שתי הצעות החוקים הללו, נקבע גם את תאריך הבחירות. אם
נקבע לבחירות תאריך מוקדם, תוך חודש ספּוּטִיק, זה מחייב אמילא
להוציא מההצעה את האלטרנטיבה השנייה, שזכות הבחירה תנתן לאזרחים.
אני יכול להיות בעד זה שבתוקף הקבועה זכות הבחירה תנתן למי שהוא
אזרח, אבל אם הבחירות תהיינה תוך חודש, שלושה או ארבעה חודשים,
התגיון אומר שלא נספיק לקבל עד אז את חוק האזרחות.

אני תומך בהצעת ברייטמן, אבל אין

אני מעמיד זאת כאולטימטום וכתנאי להעברת החוקים לקריאה ראשונה בכנסת.
אני מבקש להסכים כי הויכוח על כך יהיה בקריאה שנייה.

בהצעת החוק שהוגשה לנו הושמט דבר

שהיה כתוב בפקודת הבחירות לאסיפה המכוננת, בקשר עם שטח הבחירות.
בפקודה הראשונה היה כתוב: "הבחירות תערכנה בכל השטח שחל עליו משפט
ישראל". בחוק זה המשפט הזה הוצא. היה חשש שמתכוונים לא לתת זכות
אמצא בחירה לחושבי האיזורים הערבים. כדי לא לעכב, אני מציע רק שלפחות
הבוא הודעה מוסמכת בקריאה הראשונה, שהכוונה היא לכל שטח מדינת ישראל.

ט. רובין: אני מקבל את הצעתו של מר הברני. אבל,

בהתחשב עם דברי מר הררי, אולי ניטיב

לקטור את לא נגיש לכנסת את הצעת משרד המשפטים לקריאה ראשונה, אלא
נתזור להצעה המקורית ונגיש לכנסת את פקודת הבחירות לאסיפה המכוננת,
בתיקונים טכניים בלבד. זה, על כל פנים, דוקומנט שעבר איזו שהיא
ביקורת. בהצעת משרד המשפטים הוכנסו כבר כמה תיקונים, ואני מניח
שהם ברובם תיקונים מחוייבי המציאות. מר הררי צדק באומר כי חברי
הכנסת וחברי ועדת החוקה לא נתנו דעתם על התיקונים האלה. הטענה הזאת
לא תהיה קיימת אם נגיש לכנסת את פקודת הבחירות לאסיפה המכוננת

ר.ל.

ועדה ההוקה, חוק המשפט
25.10.60
חוק הבחירות לכנסת השנייה
חוק המעבר לכנסת השנייה.

ח. רובין:

בהחלפת המלים המתאימות בלבד, בודאי שיהיו פגמים מסויימים בהצעה הזאת
וצריך יהיה להקנם בקריאה שניה, אבל אז אנחנו מסירים את טענת מר הררי.

בקשר עם הצעה בר-יהודה. אני חושב כי

ההערה על אי-תחולת סעיף 9(א) ו(ב) לפקודה סדרי השלטון והמשפט, צריכה
להופיע גם בחוק המעבר וגם בחוק הבחירות, מפני שאלה הם שני חוקים
נפרדים. אין זה משנה שום דבר, לגופו של ענין, אבל זוהי שאלה טכנית.

לשם מה דרוש הדבר הזה? הקשבתי בהשומת

לב לדברי מר בן-עמי ומר אסף בשאלה זאת. אני מתאר לעצמי שגם דמיון נועז

מאוד אינו יכול להתאר לעצמו כי עד טוף ינואר יהיו בעולם סיבוכים בינלאומיים

מסוג כזה שיהיה צורך לפתע להשתמש בסעיפים אלה, ושחיה מפולת כזאת, שאפילו

את הכנסת אי-אפשר יהיה לכנס. אין חילוקי דעות על כך שמועצת המדינה

הזמנית החליטה על סעיף זה מותך שיקול דעת רב, אבל אף אחד לא חשב כי

הסעיף הזה יחול גם על עניני הבחירות. אינני מבין מה כאן החשש.

(א. חבורי: למה נזכרתם בכך היוט?) (י. בר-יהודה: הזכרתי זאת לפני כמה

חדשים, ואמרו שידובר על כך בעת שידונו על הבחירות). (ע. אסף: אני

חושב כי צריך להיות דמיון לא פחות נועז כדי להעלות על הדעת את החשדות

של בר-יהודה.) אני מודה כי העובדה שאתם היום כל כך מתנגדים לביטול

הסעיפים האלה, מביאה אותי לחשוב כי אין זה ענין טכני אלא מעשי.

אם השדנו הוא באמת חשד פתלוגי, לו הייתי אני רוצה לחנך ילד פתלוגי

הייתי מוביח לו כי אין כל יסוד להשדותיו. מדוע אתם כל כך מתנגדים לכך?

אתם רוצים שאנחנו לא נתבע את "יטרת הבשר" שלנו בבחירות, כשחיה

מלחמה? (ב.צ. דינבורג: ביטול צימצאל הסעיף הזה קושר את ידי הממשלה

בשעת חירום). זה קושר, מפני שישנם ענינים שאינם יכולים אצא להינתן לידי

הממשלה. אתם יכולים לחשוב כי אני חושד בממשלה באופן חולני, אבל אין

אתם יכולים להבוע ממני שאהן לממשלה סמכות לשנות על דעת עצמה את חוק

הבחירות, כשט שלא התבעו ממני לנהן אמון לממשלה של ממלגה אחת, להכין את

הבחירות. גם זאת הנחה משונה!

אני חושב כי חברי ימיבו לעשות את לא

יתנגדו כל כך להיקון הזה. אפשר לטעון כי לא ביטלו את הסעיפים האלה

רל.

ועדה החוקה, חוק ומשפט
25.10.50
חוק הבחירות לכנסת השנייה
חוק המעבר לכנסת השנייה.

ת. רובין:

בפקודת הבחירות לאסיפה המכוננת, אבל עובדה היא שהפעם נזכרו בצורך לבטל אותם, והציעו זאת בהודמנויות שונות. בכל פעם יש השתמשות. אני נשארתי ואף החזקתי בהשדנתי "הפחלוגית" שלי. אני חושב כי לאור החנהגותכם, אין זאת השדנתי הפחלוגית והיא הופכת להשדנתי נורמאלית, מחויבת המציאות.

לדעתי היחה פה טעות קטנה. בישיבת

נ. ניר:

יום שישי בקשר ממשרד המשפטים

להביא לנו את חוק הבחירות ורק להתאים אותו באופן טכני לבחירות האלה. בחוק הבחירות הקודם היה ענין של גולי קפריסין; את זאת אפשר להוציא בחוק זה. בכל מקום שבתוך הקודם היה כתוב "מועצת המדינה הזמנית" צריך לכתוב "כנסת". משרד המשפטים הכין לנו הצעה אשר הכניס להוכחה דברים שלא היו בחוק הקודם והוציא מהוכחה דברים שהיו בחוק הקודם, על דעת עצמו. למשל, המשפט "שופט אינו יכול להיות מועמד לכנסת השנייה" לא היה בחוק הקודם. לו היה מונח בפנינו חוק הבחירות הקודם עם תיקונים טכניים בלבד, אפשר היה להעבירו לכנסת. (ע. אסף: אנתנו יכולים להחליט על זאת עכשיו). אבל, היות ומונח לפנינו הנוסח הזה כפי שהוצע ע"י משרד המשפטים, לדעתי אין אנתנו צריכים להעבירו ישר לכנסת אלא לעבור על כל החוק ולהצביע על הדברים שהוכנסו לחוכו או שחברים מציעים להכניסם או להוציאם, מבלי להתוכח. אז יש מקום להחליט ~~אז~~ גם על הצעתו של ברייהודה.

ביחס להצעה ברייהודה, אני רוצה להגיד

כי הענין הזה החחיל עוד ב-1949, כשכתבנו בעתונים שלפי החוקים הקיימים אצלנו, יכולה הממשלה לפזר את הכנסת ע"י וקנה-לשעת-חירום, לבטל את חוק הבחירות משנת 1948, להוציא בחור הקנה-לשעת-חירום חוק בחירות חדש, והוא יהיה בחוקף שלושה חדשים, ובחוק שלושה חדשים אלה מחאספת הכנסת השניה ומאשרת את התקנה-לשעת-חירום. כל זה יכול להיעשות לפי החוק. נכון שקיים בית-משפט, אבל אפשר להרוג אדם בטעות ובית-המשפט יאמר את"כ כי הרגו אותו בטעות. גם כאן בית-המשפט יכול להגיד כי מעשה כזה לא היה חוקי, אבל הכנסת החדשה כבר תהיה קיימת.

חל.

ועדת החוקה, חוק ומשפט
26.10.80
חוק הבחירות לכנסת השנייה
חוק המעבר לכנסת השנייה.

ג. ניר:

כדי להוציא את החשר מלבם של אלה

החושבים כמוני, יהיה זה בריא להכניס

את הסעיף הזה האומר שסעיף פ(א) ו(ב) לפקודת סדרי השלטון והמשפט אינו יכול לפגוע בשני החוקים האלה.

על כן אני חוזר להצעהי - והיא יכולה

להיות הצעת פשרה - הצעה שמצד אחד תחיש את עבודתנו וגם תספק את אלה שמבקשים לעבור על החוק לפני שנגיש אותו לכנסת. יכול להיות כאן דיון על השאלה העקרונית שמתעוררת בחוק זה, ועל יתר הדברים הנכשר רק להצביע.

י. לם:

איזה ערך יש להצבעה בלי דיונים?

ד. בר-רב"האי:

הויכוח הגדול שהתנהל פה מוכיח כי הצעתו

של חברי יכולה להתקבל כמו שהיא או

להידחות כמו שהיא. אי-אפשר לקבל אותה לחצאין. אם מר וילנר או בר-יהודה מציעים לא להתוכח על החוק, אבל לדון רק על סעיף זה או אחר, אני יכול להציע רשימה אחרת של סעיפים שאני רוצה לדון עליהם. אני מבין ש הצעת החבר חברי - (י. בר-יהודה: זוהי הצעת בר-יהודה לפני יומיים, שאז דחיתם אותה) מפני שהנסיון של כמה ימים תוכיח לנו כי לא נוכל למלא אחרי החלטת הכנסת להביא הצעת חוק תוך 14 יום בדרך אחרת, ומכיון שאנחנו רוצים למלא אחרי החלטה זאת ומכיון שאין ברירה אחרת, אני מוכן לדחות את כל השבוחי על החוק, לקריאה השנייה.

אני מרחיק לכת: לו הייתה בוועדה הזאת

הסכמה לא לקיים במליאה את הדיון הראשון ולהעביר את החוק מיד לוועדה, הייתי מקבל זאת. בשבילי חשוב להביא את הענין לכנסת תוך 14 יום, ולאפשר להעביר זאת לוועדה לדיון מידי. אם החברים לא יסכימו לכך, יהיה דיון כללי בכנסת, אבל בתוך מסגרת של 14 יום. הצעה להוציא מתוך החלטה הזאת סעיף זה או אחר, מכשילה את הצעה הזאת בשלמותה, מפני שאז אי-אפשר לתבוע יחרון לסעיף זה או אחר.

עלינו להבדיל בין שני דברים. הכנסת

חייבה אותנו להביא לה תוך 14 יום הצעת חוקת הבחירות עם תאריך. זאת

ועדת החוקה, חוק ומשפט
25.10.60
חוק הבחירות לכנסת השנייה
חוק המעבר לכנסת השנייה.

ר.ל.

ד. בר-יהודה:

עלינו לעשות. אין אנחנו קשורים ב-14^{pl'} לגבי העניינים האחרים, ותהיה לנו
אפשרות לקיים בירור מקיף ביחס לצד המשפטי שבהצעת בר-יהודה. אינני
רוצה להכנס לסלוגנא המשפטית שהתעוררה פה דרך אגב ולקלות שבה חרם
היו"ר שלנו את כל המבנה המשפטי ונתן לממשלו אפשרויות בלתי מוגבלות.
אבל אין זה דוחק. על זאת אנחנו יכולים לרוץ גם אח"כ. יש לנו אפשרות
לברר את הבעיה היסודית הזאת בשלמותה.

אני עומד על הצעה הבורי, כפי שהוצעה.

אם זה יהיה מוטב, אני מוכן לתרום את חלקי לכך שגם הדיון הכללי בכנסת
יהיה עד כמה שאפשר קצר או שלא יהיה בכלל. יהיה פנאי לברר אח"כ כל מה
שיש לוילנר או למישהו אחר להציע בסעיף זה או אחר.

אני רוצה להתחיל מעניין התקנות-לשעת-הידום.

י. קליבנוב:

אני מתפלא על החבר בר-יהודה וחבריו אשר

עושים באמת כל מה שאפשר לעשות כדי לחבל בהחשפת הבחירות, בניגוד לרצונם -
ואינני חושד בהם - לקיים את הבחירות. אם זה נעשה לצרכי הפגנה ואם אתם
רוצים לעשות מהעניין הזה קפיטל פוליטי - יבושם לכם. אבל כשאנחנו מדברים
על הבחירות, ברור כשמש שלכל העניין הזה אין כל קשר עם הבחירות ולא היתה
כל הצדקה לעורר את השאלה הזאת עכשיו.

אינני רוצה להכנס לצד המשפטי של הבעיה.

כידוע, אינני מחסידי הממשלה הנוכחית, אבל אינני גם מחטישי התמניקה של
מפ"ט ואחרים לעשות הפגנות פוליטיות כדי להכשיל כל מאמץ שיכול להיות
באיזו שהיא צורה מאמץ כן של חברי הכנסת ושנדרש ע"י הממשלה. טמק את
הממשלה שלנו ונוכל באמת לעשות כזאת, ואם היא תעשה כזאת, אם בית-המשפט
לא יבטל זאת מיד. אפשר לפנות לבית-המשפט העליון ואז הממשלה תצטרך

להוכיח כי פיזור הכנסת או שינוי חוק הבחירות היה דרוש באמת להגנת המדינה,

לשם טידור ענייני האספקה וכד'. אמנם ישנן ארצות שבהן הממשלה עטתה דברים כאלה,

אבל שם השופטים היו משוחררים ומושפעים מן הממשלה. לדעתי - תודה לאל - יש

עוד שופטים בישראל, ואני טומך על צדקתם ויושרם. בפולניה, ברומניה

ובמקומות אחרים אפשר היה לקנות כל שופט בכסף. (י. בר-יהודה: מוטב לטמוך

רל

ועדת החוקה, חוק ומשפט
25.10.50
חוק הבחירות לכנסת השנייה
חוק המעבר לכנסת השנייה.

י. קליבנוב:

על החוק). אינני חושד כי הממשלה תעשה או עלולה לעשות כדבר הזה, ואם היא עלולה לעשות זאת, הלוואי שהממשלה שאני מתנגד לה תנסה לעשות זאת, כי אני בטוח שהיא תרד מהבמה במשך שבועיים. סוף כל סוף עדין אין אנו מושגעים והמפלגות שלנו עדין לא הגיעו למאב כזה. אם ישנם מנהיגים שבאו למאב כזה, הם פטולים להבחר לכנסת לפי הטעיה הידוע...

אני בין אלה הרוצים להחיש את הבחירות

ואני חושב כי בחירות מידיות הן המוצא הנכון היחיד מהמצב שנוצר בכנסת.

אם כן, נעשה כל מה שאפשר לעשות כדי להחיש את הבחירות ואל נכנס לדמונסטראציות פוליטיות שחבלנה בבחירות.

נדמה לי שבזמן שאנחנו מחוכמים על השאלה

הזאת יכולים לעבור כבר על כמה טענות בחוק. אינני מצדד בזה שנגיש את החוק לכנסת בלי שנוכל להודיע לכנסת כי עברנו על החוק. אפשר לתת אפשרות לחבר אחד או שניים להעיר הערות בכל טעיה וטעיה. אז אנחנו יכולים להצביע, וזאת תהיה הצבעה לרוגמא, מפני שאין היא מהייבת שום דבר. אח"כ, בדיון בקריאה שניה אפשר יהיה להקים מתדש את הדברים שבוטלו ולחדש את הדיון לעצם העניין. בצורה כזאת אפשר לעבור על החוק בישיבה אחת או שתי.

אני מציע שנלך בדרך המקוצרת מתוך

רגון - ואני מניח שהרגון הזה ישנו - למלא את ההתחייבות להגיש את הצעת החוק לכנסת הוך 14 יום.

אני מקבל את הערותיו של מר קליבנוב

ת. בן-אשר:

לונאי שהציע ברייהודה. בחוק המעבר

אנחנו קבל החלטה על תקופת כהונת הכנסת. זה יהיה הדבר החשוב ביותר.

אם נקבע כי הכנסת הזאת תכהן עד שבועיים לפני התכנס הכנסת השנייה, אז

הכנסת הזאת טוברנית לדון על כל תקנה לשעת הירום שתוציא הממשלה. בכנסת,

בעת הדיון על חוק המעבר, החבר ברייהודה יכול להסביר למה הוא מתכוון.

אבל אם יש אקט החוקתי במעמד הכנסת, הקובע שהכנסת מתקיימת עד הבחירות.

זה מבטל את כל החוקים הקודמים. ביטוי אי-האמון, אם הוא פתלוגי או אינו

פתלוגי, הוא נמשך בכל זמן קיום הכנסת הזאת, ומיותר במקרה זה.

ועדת החוקה, חוק ומשפט
25.10.50
חוק הבחירות לכנסת השנייה
חוק המעבר לכנסת השנייה.

רל.

ח. בן-אשר:

היינו רוצה שלקראת הבחירות האלה

נגמור עם האגודה שיש מפלגת-חסות לערבים

ולזכויותיהם. כל המפלגות הדמוקרטיות בישראל נאמנות על שווי זכויות של הערבים ועל אי-קיפות אף תושב אחד בישראל. אינני אומר זאת רק כהודעה מוטמכת מטעם מפלגת פועלי א"י. אני חושב שאני מבטא בזאת כל מפלגת דמוקרטית בישראל. זוהי הנחת יסוד של קיום מדינת ישראל, ואין לי צורך להודיע על זאת. זוהי הנחת יסוד של כל מפלגת דמוקרטית בישראל. (מ. וילנר: למה לא היה דבר כזה בבחירות המוניציפאליות?) אנחנו מדברים כרגע על הבחירות לכנסת ואני רוצה שנגמור פעם עם האגודה שיש לערבים מפלגת-חסות. זה איננו קיים.

אם אנחנו רוצים להניח את הצעת החוק

48 שעות לפני תום המועד שניתן לנו, על שולחן חברי הכנסת, עלינו לקבל את הצעת הבורי או את הצעת רובין. אני מוכן לקבל את הצעת רובין, כי יש לנו תקדים של חוק קודם ואותו אנו מביאים לכנסת. אין כאן אחריות הועדה על החומר הזה במלואו. זה תקדים היסטורי, שפעם נעשו בחירות לפי חוק זה, וע"י כך אין אנחנו קובעים שום דבר.

עלינו להחליט קודם כל על האריך

הבחירות ואת"כ לגשת לחוקת המעבר.

ב.צ. דינבורג:

דברים אחדים ביחס להצעה על ביטול

סעיף פ(א) ו(ב) ממקודת סדרי השלטון

והמלכט: אני רואה את ההצעה הזאת כהונחמות, כדי שהועדה הזאת תביע אי-אמון לממשלה שהיא חשודה על כך. אין להצעה הזאת ערך מעשי, מפני שאין זאת ארץ של גלמים. זהו אי-כבוד לכנסת ולממשלה, להציע בזאת. עדין אין אנחנו במצב כזה שאפשר יהיה לעשות כזו דברים כאלה. אינני רואה על ערך מעשי בהצעה הזאת. (י. ברייתורה: אז תכתוב זאת בחוקן) עצם הכתיבה היא הבעת חשד. יש כאן כוונה מוליטית ברורה, ולא כוונה משפטית. אני מתנגד לכך בכל חוקף. זוהי גם כוונה לעקוף בצורות שונות את הבחירות.

אני מציע לקבל גם את הצעת רובין,

ולחייב לכנסת את חוק הבחירות הקודם וגם את ההצעה החדשה, בתור חומר

רל.

ועדת החוקה, חוק ומשפט
25.10.50
חוק הבחירות לכנסת השנייה
חוק המעבר לכנסת השנייה.

ב.צ. דינבורג:

שהועדה מגישה לכנסת בקשר עם הבחירות, אז תהיה לכנסת אפשרות של בחירה.
אני מתנגד לכל הצבעה כאן.

ז. ורטהיימ:

הייתי רוצה שנמסל עיום בחוק הבחירות
ולא במוליטיקה של בחירות, כי אם לא
כן, לא נביא את החוק לכנסת. אני חושב שטוב היה לעבור על הסעיפים
ולקיים דיון שטחי על כל סעיף. נתקן את החוק באופן יותר מדויק לאחר
הקריאה הראשונה בכנסת. אני מתכוון לכך שהיה לא נגדיר יותר מדי
הגדרות ונביא את החוק לכנסת. אני מציע לא להכנס עכשיו לשאלות
פרינציפיות שאפשר להכניסן בקריאה שניה ושאינן קשורות בחוק הבחירות.
את הצעת ברייהודה בענין התקנות-לשעת-בחירות, אפשר להכניס ברגע
האחרון. אינני מבין את ברייהודה: אם הוא רוצה בבחירות, יכניס את
תיקונו אח"כ; למה דוקא עכשיו?

לעומת זאת אינני יכול לקבל את הצעת
תבורי להעביר את החוק לכנסת מבלי לעבור עליו. לו כוונת הכנסת היתה
לכך, היתה היא מטילה על משרד המשפטים ולא על הועדה להביא לה הצעת
חוק. לכן אני מציע לעבור על סעיפי החוק, ולגמור אותו היום או מחר.

ש. כ"ץ: הוטל על הועדה להציע לכנסת חוק בחירות.

לא הוטל עליה להביא את החוק בצורה
הסופית. אני חושב כי רק נבזבז זמן אם נדון פעמים על כל סעיף. גם אם
נקבל כאן החלטות ברוב ומיעוט, תבאנה בקריאה שניה אותן הטענות. עלינו
להביא לכנסת חוק המתקבל על הדעת, שאין בו דברים אבסורדאליים.
לא שמעתי עוד שמישהו יאמר כי בהצעה הזאת, סעיף זה או אחר חורג ממסגרת
ההגיון, אם אם מישהו אינו מסכים לפרט זה או אחר. אנחנו יכולים להביא
את החוק הזה כיטור לדיון, כמו כל חוק שמובא לכנסת.

נלמה לי שברייהודה צריך היה להווס
כי לא היה זה חרג המחאים להכניס את הצעתו, כי ע"י כך הוא רק הכפיל את
מספר השעות שאנחנו דנים על השאלה הפרוצדוראלית. (י. ברייהודה: אין זאת

ר.ל.

ועדת החוקה, חוק ומשפט
25.10.50
חוק הבחירות לכנסת השנייה
חוק המעבר לכנסת השנייה.

ש. כ"ץ:

אשמתי) אמנם אין זאת אשמתיך, אבל אפילו חבר מפ"ם צריך לראות את
הנולד... מכיון שבריחודה עורר את השאלה, עלי לאמר בקיצור כי אני
משחומט לדברי מר קליבנוב. זה פרינציפ חדש בתחיקתנו, שמכיון שחושבים
כי הממשלה טובה, צריכים להעניק לה כל מיני סמכויות. בדרך כלל אין
מעניקים לכל ממשלה, אפילו הטובה ביותר, זכויות. אם מר קליבנוב
חושב כי ברור שהממשלה לא תעשה כזאת, הרי בודאי טוב להשמיט
זאת בכל הנוגע לבחירות. אך אני מציע לבריחודה לא לעמוד על
ההצעה הזאת בדיון הזה. בקריאה שניה, כשנדון בפרטי החוק, נציע
להכניס זאת בשני החוקים יחד, כי אין ערך לדבר הזה לגבי חוק
הבחירות אם הוא לא יהול גם על חוק המעבר.

י. כטח: אני רוצה להזכיר ולומר - ואני צריך

להדגיש זאת בכל פעם - שברגע זה, לפי
המציאות הפוליטית הקיימת בקשר עם המשבר הממשלתי, מדובר על כך שאין
ענין לא להכין את כל מה שצריך להכין בקשר עם הבחירות, גם אם
למישהו יש הנחה שהבחירות עלולות לא להתקיים. יש בינינו חילוקי
דעות. יש מוצא או ע"י ממשלה יציבה או ע"י בחירות. מה שיכול לאחד
את כל הצדדים הוא הרצון - מה שלא יהיה - שהכלי לבחירות יהיה מכונן.
גם מי שרוצה בממשלה יציבה, מניח אפשרות שתתקיימה בחירות, מפני
שהתנאי שגולד לא-קיומן של הבחירות היא ממשלה יציבה, ואם אין
ממשלה יציבה, יש צורך בבחירות. (מ. וילנר: מי קובע אם הממשלה
יציבה?) זה לא ימשך שבועות וחדשים. במשך השבוע הבא יתברר המצב,
כך או אחרת, כי כולנו אחראים או כולנו רוצים להיות אחראים במידה
שווה למצב שנוצר.

אני אומר זאת מפני שלמרות שכולנו

רוצים באותו דבר, אנתנו חושדים אחד בשני ואין אנתנו מתקדמים
בעבודתנו. מה שלא יהיה, נאשים אחד את השני בעתונות, אבל מה המצב
ברור לגמרי. הרי אין אנתנו מכתשים כי רצויה לנו ממשלה יציבה,
ורק אם לא תהיה ממשלה יציבה, נרצה בבחירות. ברור לגמרי, אפילו
מבחינה זאת, שיש לנו ענין לזההיש עוד כמה שאפשר את הכנת חוקה

ר.ל.

ועדת החוקה, חוק ומשפט
25.10.50
חוק הבחירות לכנסת השנייה
חוק המעבר לכנסת השנייה.

י. בטת:

הבחירות. מכיון שכבר בזבזנו יומיים, עלינו ללמוד מזה לקח שאין
אנחנו יכולים לבזבז שבועות על הדיון עד שנגיע לקריאה ראשונה בכנסת.
והרי גם בכנסת, אם מישור ידרוש דיון, יהיה דיון.

בר"י חודה אומר כי הוא הציע את הצעה

חבורי לפני יומיים. נניח שהוא צדק. האם נחוכח על זאת עכשיו? הרי
מי שירצה למשוך את העניינים, יבכל למשוך אותם ומה נרועיה מבחינת
הזמן? כרגע אני דואג לזמן, ואני אומר בגלוי: מהוך הנהה פוליטית
שנהיינה בחירות. אולי אני טועה. נעקור מהוכנו את החשדות; יש
לוחיש עד כמה שאפשר את הבחירות וכל מה שיש לאמר, ייאמר בקריאה
הראשונה.

אני מציע שעל שולחן הכנסת יונחו שתי

הצעות החוקים, הקודמת והחדשה. נקראן להצעה החדשה "תיקונים של
משרד המשפטים" ואחרי הקריאה הראשונה נשב ונשתדל לסכם את
הדברים ולהביאם לכנסת. כך אנכי רוצה אפשרות לגמור את הענין במשך
שבועיים, שבועיים ותמי.

אני רוצה להגיד כמה מלים לצד הפרוצדוראלי א. ירון:

של הענין, מבלי להכנס לצד הפוליטי.

הכנסת החליטה להטיל על ועדת החוקה, חוק ומשפט להכין חוך שבועיים
חוך בחירות שיכלול את מועד קיום הבחירות, תקופת כהונתה של הכנסת
וכו'. אלהבאא זאת כשקוראים את החלטה הכנסת, קשה להניח כי מליאת
הכנסת חשבה שחשב פה ועדה של 24 חברים והעבד את החוק. אין זה מתקבל
על הדיעה שועדה הוכל לעשות זאת. הועדה הלכה בדרך פשוטה מאוד ובקשה
ממשרד המשפטים להכין זאת. היא גם אמרה למשרד המשפטים מה הוא צריך
לעשות. בישיבת יום שישי שעבר בקשה הועדה ממשרד המשפטים להכין
את ההצעה ונתנה לו קווים יסודיים להכנתה. בזאת, בעצם, גמרה הועדה
את הפקידה והיא ימלא היה בלי ישיבה נוספת לקחה את ההצעה שקבלה
ממשרד המשפטים ולהביאה לכנסת. אני חושב כי עלי ק היתה יוצאת ירי
חובת החלטה המליאה.

ועדה הוועדה, חוק ומסמך
25.10.80
חוק הבחירות לכנסת השנייה
חוק המעבר לכנסת השנייה.

ר.ל.

ה. יודין:

מטרת המשפטים עיבוד בינתיים הצעת חוק. אפשר
להגיד כי מטרת המשפטים אריך היה לשבת עם
מספריים ביד ולהוציא מן החוק כמה דברים קטנים שגם היו אקטואליים והיום
אינם אקטואליים, ואח"כ להעתיק את החוק מלה במלה. אנחנו הבנו את
אחרת. חשבנו כי הזמנת הוועדה הייתה לדבר מחושב מחדש, ע"י הדוגמת
הקודמת. עברנו על כל הפעימות, הבנסנו גם היקונים קטנים וגם דברים
ממשיים, ממני שמשרד המשפטים הביא את הדברים כך, שבקריאה הראשונה
בכנסת צריכות להתקורר ולבוא לדיון השאלות האלה. ענין השופטים, למשל,
לא היה בפקודה הקודמת. אני גם לא חושב כי הוא צריך להתקבל ע"י הכנסת
כמו שהצענו. אבל אני חושב שהוא צריך להתקורר בכנסת, להוסיף בתור הצעה
בכיוון זה או בכיוון הפוך, כדי שהכנסת תדון על כך באופן כללי ואח"כ
הוועדה תחליט על כך בקריאה שניה. את זאת עשה משרד המשפטים.

לפי, למרות ההבדלים לגבי החוק הקודם - בכל

זאת עברו שנתיים, התפתחו והתגבשו דברים - מלאנו אתרי החזמנה שקבלנו.
אם הוועדה האשר זאת ותגיד כי היא קבלה מה שהזמינה ומה שבקשה ממשרד
המשפטים להכין, היא הוכל להביא זאת לדיון כללי במליאת הכנסת.

היו"ר נ. ניר:

יש הצעה מרחיקת-לכת של החבר הבורי, להניח
את הצעת משרד המשפטים כמו שהיא על שולחן הכנסת.

ה. רובין:

אני מאיע להניח על שולחן הכנסת גם את הצעה
משרד המשפטים וגם את החוק הקודם.

ה. בר-רב-האי:

בחוק הבחירות אנחנו קשורים ל-14 יום; בחוק
המעבר - אין אנחנו קשורים.

י. ברי-הודה:

אני רוצה לשאול את היו"ר: הכנסת חייבה אתהנו
להביא לה במשך 14 יום הצעה גם על הקופת כהונתה
של הכנסת הזאת. דבר זה איננו בחוק הבחירות. לכן, האם חוק המעבר אינו
כלול בדברים שצריך להביאם לכנסת חוך 14 יום?

ר.ל.

ועדה החוקה, חוק ומשפט
25.10.50
חוק הבחירות לכנסת השנייה
חוק המעבר לכנסת השנייה.

ב. וילנר: אני מציע להטיל על משרד המשפטים להכין

את פקודה הבחירות לאסיפה המכוננת, עם

תיקונים טכניים בלבד.

היו"ר נ. ניר:

ה צ ב ע ה

בעד העיקרון להעביר לכנסת את החוק שעליו נחליט, בלי
ליוון עליו כאן
נגד
- רוב.
- מיעוט.

ההצעה נתקבלה.

י. הררי: אני חושב כי ההצבעה הזאת הייתה בלתי חוקית

ומבקש לרשום זאת בפרוטוקול. אבקש לחת לי

אפשרות להביא את הדבר הזה בפני הכנסת לפני שיתחילו בקריאה הראשונה.

היו"ר נ. ניר: אצביע זאת שנית.

ה צ ב ע ה

בעד העברת החוק לכנסת מבלי לדון עליו בוועדה " 12.
נגד " 5.

ההצעה נתקבלה.

עלינו להחליט איזה חוק להעביר לכנסת.

א. צדוק: נראה לי כי אי-אפשר להצביע על ההצעה

להעמיד את שני החוקים יחד בפני הכנסת.

יותר להביא לכנסת חוק שהועדה סמכה את ידה עליו, אך לא שניים. או שהועדה

הביא לכנסת את הצעת משרד המשפטים, או שהיא תקבל את הצעת וילנר וחביא

לכנסת את הפקודה הקודמת בתיקונים טכניים.

ז. ורמפטיג: אני רוצה להגיד מנקודה יורידית, מדוע אני

סבור שצריך להעביר את הפקודה הקודמת

עם תיקונים טכניים. אני רוצה להציג זאת בצורה שצלה לנציג משרד

המשפטים: בפקודה הקודמת היה דבר שנמצא בכל חוק. כתוב היה בה שביצוע

החוק נמצא בידי שר הפנים. בהצעת החוק שהובאה ע"י משרד המשפטים

הדבר הזה הוצא. הרי לא הטלנו על משרד המשפטים להכניס שינויים כאלה!

רל.

ועדת החוקה, חוק ומשפט
25.10.50
חוק הבחירות לכנסת השנייה
חוק המעבר לכנסת השנייה.

היו"ר נ. ניר: אין אנוחר יכולים לחכנס עכשיו לענין הזה.

ד. בר-רב-האי: אני מציע שהצעת החוק שהובאה ע"י משרד

המשפטים תועבר לכנסת וחלווה במופס של

הפקודה הקודמת, בתור חומר אינפורמטיבי. כך, בידי כל חבר כנסת יהיו שני הטקסים האלה והוא יוכל להשוותם. אז תהיה לרוב-מטיג אפשרות להגיד בטעם הדיון ששני סעיף מסויים לא כל צורך, וכו'.

י. בר-יהודה: בכדי להקטין את ערכה של ההודעה על

אי-החוקיות שבדבר וכדי לאפשר לי לא

להכניס בקריאה ראשונה את הצעתי בקטר עם פקודה סדרי השלטון והמשפט, אני מציע להכניס לכנסת את הצעת החוק הקודמת, שנדונה לפל פרטיה בזמנה, והצעת משרד המשפטים תהיה חומר לדיון בקריאה השנייה.

היו"ר נ. ניר:

ה א ב ע ה

- בעד ההצעה להעביר לכנסת את הצעת החוק
- שעובדה ע"י משרד המשפטים - 12.
- בעד ההצעה להעביר לכנסת את פקודה
- הבחירות הקודמת - 6.

הוחלט: להעביר לכנסת את הצעת החוק הבחירות שעובדה ע"י משרד המשפטים.

הצעת בר-רב-האי להניח יחד עם זאת את פקודה הבחירות לאסיפה המכוננת, כתומר לעיון -

נתקבלה.

עלי להעיר כי בתור יו"ר ועדת החוקה, חוק ומשפט, כשאביא את החוק לכנסת, אמסור דו"ח על הדיון שהיה כאן, אך לא אוכל להגן על כל מה שכתוב בחוק הזה. את זאת אחיה מוכר. להגיד בכנסת.

י. בר-יהודה: אני מציע שכבר בקריאה ראשונה יוסיפו את

הסעיף שהצעתי, בענין ביטול סעיף פ(א)

(ב) לפקודה סדרי השלטון והמשפט.

ועדת החוקה, חוק ומשפט
25.10.50
חוק הבחירות לכנסת השנייה
חוק המעבר לכנסת השנייה.

רל.

היו"ר נ. ניר:

הצבעה

בעד הצעת י. ברייהודה - .8
נגד - .10

ההצעה לא ננקבלת.

אנחנו עוברים לשאלת האריך בבחירות. החוכחנו
על זאת בישיבה הקודמת. היום נשמע את ההצעות ונחליט עליהן.

ד. בר-רב-האי:

הצעתי בנויה על הודעת משרד הפנים שהוא
זקוק לחודשיים לשם סידור הרשימות, ועל
אותם הארכי הבינים שבוצעה החוק אשר אנחנו מביאים לכנסת בתור הצעתנו.
משרד הפנים דורש 60 יום; החוק קובע 7 ימים לפירסום הרשימות ו-3
ימים לאחר תום תקופת הפירסומים, להגשת הערעורים; 14 יום ניתנים לבית-
המשפט המחוזי, לגמור את ענין הערעורים ולהגיע להחלטות (זה לא קבוע
בחוק, אבל זאת הצעתי). אחרי תום התקופה הזאת דרושים עוד כמה ימים
להדפסת התיקונים ולתיקון הרשימות. כך אני מגיע ל-91 יום. 91
יום אלה מתחילים מאותו הרגע שמתחילים ה-60 יום שניתנים למשרד
הפנים להכנת הרשימות. למען בטחון, הייתי מציע 95, כדי שיהיה לנו
שולים במקרה שפה או שם יחסר לנו יום. כלומר, הבחירות יכולות
להתקיים 95 יום מיום התחלת הכנת הבחירות. ז"א שאם הדיון בכנסת ייגמר
בשבוע הבא, ב-6 בנובמבר, מאותו האריך יחילו ה-95 יום.

היו"ר נ. ניר:

לפי הצעה זאת, מתקבל התאריך 9 בפברואר
1951. כיון שזה יוצא ביום שישי, צריך
להעביר זאת ל-11 או ל-12 בפברואר 1951.

י. ברייהודה:

יש שני דברים שבהם הצעתי נבדלה מהצעה
בר-רב-האי בחשבון הזמן: אני חושב ששלושה
ימים להגשת ערעורים, כפי שהוצע כאן, זה פחות מדי, ואני מציע לקבוע
לכך לפחות עשרה ימים. לעומת זאת אני חושב שאם נכניס את ההצעה הזאת
היום לכנסת, אפשר יהיה להתחיל לדון בה ביום ב' בשבוע הבא ולגמור
את הדיון ביום ד' לכל המאוחר, גם נאמר לדון על זאת כל על ושה הימים.

ר.ל.

ועדת החוקה, חוק ומשפט
25.10.60
חוק הבחירות לכנסת השנה
חוק המעבר לכנסת השני ה.

י. בר-יהודה:

אבל גמר הדיון בכנסת אינו קדין גמר העניין, כי הכנסת העביר זאת לקריאה
שניה בועדה. דבר זה יקח אצלנו לפחות שבוע ימים, אם נשב יום יום - ואני
אציע זאת - ואח"כ זה יקח טוב יומיים בכנסת. החשבון הזה מוטיין לאשא
שבועיים לחשבון של בר-רב-האי. לכן אני מציע לקבוע כתאריך הבחירות
את ה' 27 בפברואר 1961.

ד. בר-רב-האי:

הצעתי את הצעתי מתוך הכוונה שמשרד הפנים
יוכל להתחיל בעבודה שבשביליה דרושים לו 60
יום, מיד, לפני שאנחנו נדרון על החוק בקריאה שניה.

ה' רוזנבלום:

משרד הפנים צריך לקבל הוראה כדי להתחיל
בעבודה הזאת.

י. לם:

אני מציע הצעה על דעת עצמי, לא בשם סיעתי,
ואני שומר לעצמי את הזכות להביאה לכנסת.

הצעתי בנויה על התאריכים שהביא בר-רב-האי,

היא מחולקת לשני דברים: החלטת כבר ביום ב' או ג' על כך שרשימות
הבוחרים הוכנה תוך 60 יום. ישנם דברים שמשרד הפנים יכול כבר להכין,
כמו מנקסי זהוי וכו'. אני מציע לכנסת להתחיל ביום ב', ג' או ד'
שהממשלה חייבת לפרסם את רשימות הבוחרים תוך 60 יום.

מועד הבחירות ייקבע אח"כ, לחי מה שתחליט

הכנסת בקריאה השלישית.

מ. וילנר:

אני מציע לעמוד על הצעת בר-יהודה מאתמול
ולקבוע את ה' 28 בינואר כתאריך הבחירות.

אני לוקח לחשבון מי אין זה הכרחי שינתנו למשרד הפנים הודשים להכנת
הרשימות. הדבר תלוי בתנאים שינתנו למשרד הפנים. כפי ששמענו, זה תלוי
במידה רבה במספר העובדים, בתנאים ובחקציב. אם נבטיח את הדברים האלה,
אני חושב שמשרד הפנים יוכל להחיש את הדבר.

ר.ל.

ועדת החוקה, חוק ומשפט
25.10.50
חוק הבחירות לכנסת השנייה.
חוק המעבר לכנסת השנייה.

ש"כ"ע:

אני יוצא מהנחה כי משרד הכנסות לא יוכל
להתחיל בהכנות המעוררות למני הקריאה השלישית.
אני רוצה להציע מאכטימות של 100 יום מהתאריך של החלטת הכנסת. ז"א,
אנחנו יכולים לקבוע כיום הבחירות את ה-25 בפברואר.

י. בריינר:

אנחנו יכולים להציע תאריך, ובקריאה שלישית
נוכל לזקן אותו.

ט. בן-עמי:

עליכם להבין כי משרד הכנסות לא יתחיל בפעולה
של ממש לא אלא לאחר שהמעתה חוקי הזה תהיה
לחוק. לאחר זאת, חדשיים זה הוא הזמן המינימאלי הדרוש למשרד הכנסות,
אם ינחנו לו כל התנאים הטכניים הדרושים. כך אמר לנו נציג משרד
הכנסות. כלומר, יש אפשרות שהזמן הזה לא יספיק. אם אינכם רוצים לחבל
במקרכת הבחירות ולהיות ללעג, עליכם לחשב את זמן הכנת הרשימות במינימום
של חדשיים, וחדשיים אלה יתחילו לאחר שהחוק יתקבל בכנסת. לכן, לפי
חשבוני, הבחירות יכולות להיות בטווח מרץ או בתחילת אפריל, אם אינכם
רוצים שהבחירות תהיינה מתוך לוז ומתוך חוסר זמן, ושתהיה הבלה בבחירות.

ב.צ. דינבורג:

אני מציע לקבוע את ה-20 במברואר כיום
הבחירות. תאריך זה הוא "פורים קטן",
אפשר יהיה לסדר גם שבתון, זה גם יום ג' בשבוע ויש לו כל המעלות.
זה יום שנתון לנו מרחב ידוע.

היו"ר נ. ניר:

אפשר להציע את ה-20 במברואר, ובקריאה
שניה, אם נראה שיש איזה עיכוב או להיפך,
נוכל לסגור את התאריך ל-15 או ל-27 בפברואר.

ד. בר-רב-האי:

אני מזכיר את המעתי כי תאריך הבחירות לא
יהיה בגוף החוק אלא שתוק המצירות ילווה
בהחלטה של הכנסת שהבחירות התקיימה בתאריך זה וזה.

רל.

ועדת החוקה, חוק ומשפט
25.10.50
חוק הבחירות לכנסת השנייה
חוק המעבר לכנסת השנייה.

ה' רוזנבלום:

אנחנו בקשנו הרשימה להכנה הרשימות, בתור
מינימום. ההרשימה האלה מתחילים מהרגע שהיה
החלטה מוסמכת בענין זה. לא נמקיל את המכונה הזאת היום, לאור הדיונים
הללו. צריכה להיות הוראה מפורשת של הממשלה או של הכנסת, מלוח
במעשים, היינו הקציב מידי שוערת הכספים הקציב למטרה זאת. אז התחיל
לפעול המכונה הזאת. כל זמן שמתוכחים כאן, המכונה אינה מתחילה לפעול,
כיון שיש עדין מחייב עבודה של משרד.

בקשנו הרשימה כמינימום, אבל זה זמן מספיק

בשבילנו. יש לנו צורך בעוד דבר אחד היוני: לדעת את היום הקובע. אין
אנחנו יכולים לגשת קודם לקניית שולחנות ולהזמנת כרטיסים, ורק אח"כ לקביעת
הגילים. כל המעולה הזאת צריכה להיעשות בד בבד. כזו למיין את האוכלוסיה
ולדעת מי בעל זכות בחירה ומי אינו בעל זכות בחירה, יש לקבוע מיד את
היום הקובע. אם ייקבע ה"1 בינואר ביום קובע, יהיה זה מצוין בשבילנו,
כי אז תעבודה תהיה הרבה יותר קלה. במיון יש לנו תאריך אחד כקובע,
ולא נאטרך להפיש ולעשות הטבות אריטמטיים. זה גם תאריך מתקבל על הדעת
לפי החצעה שהוצעה כאן ביהט לתאריך הבחירות. בכל אופן, הייתי מבקש
לקבוע את היום הקובע מיד.

אמרתי כבר בפעם הקודמת כי אנחנו מבססים את

הערכתנו על כך שזכות הבחירה הנתן לתושבים. אם הוא יהיה בנוי על אזרחים,
חוק האזרחות עדין אינו בפנינו ואיש אינו יודע מה תהיה צורתו האחרונה.
אם האזרחות תהיה אוטומטית וכל תושב בישראל יהיה אזרח, נוכל לעשות
זאת באותו קצב. אבל אם האזרחות תהיה הלויק בסייגים ובאופציות של תושבים,
זה ידחה את הבחירות בהרבה. לא נוכל להכות עד שיתקבל חוק האזרחות ועד
שכל התושבים ישמטו בזכותם כדי לקבל אזרחות.

היו"ר נ. ניר:

ה צ ב ע ה

החצעה לקבוע את ה-20 בפברואר כיום הבחירות "

נתקבלה.

אני שומר לעצמי את הזכות להציע את הצעתי, אשר

י. ל.:

גם היא בנויה על ה-20 בפברואר.

ר.ל.

ועדת החוקה, חוק המשפט
28.10.80
חוק הבחירות לכנסת הששה
חוק המעבר לכנסת השניה.

היו"ר נ. ניר:

ה צ ב ע ה

הצעת בן-עמי לקבוע את הבחירות בסוף סרץ

לא נוקבלה.

י. קליבנוב:

ביחס ליום הקובע: אינני יודע מה הם

הנתונים שישנם בפנקסי הזהוי בנוגע

לגילו של האדם. אצלי למשל רשום התאריך הנוצרי בלבד. השאלה היא

מתי נחשב אדם לבן 18; לפי התאריך הנוצרי או העברי? לו כל אחד

היה נדרש בשעתו לרשום את שני התאריכים, היינו יכולים לקבוע את

התאריך העברי. מכיון שברוב המקרים או בכל אופן בהרבה מקרים התאריך

העברי אינו רשום, מה חוטב משרד הפנים לעשות בענין זה?

ה' רוזנבלום:

אין זה קובע בשביל עבודתנו, כי אנחנו

מקבלים תאריך מסויים. התאריכים ברישום

מנוסטים בדרך כלל על הלוח האירופי וזה רשום בכל שאלון של אדם שנרשם

ברישום ההושבים. למן ננהג לפי התאריכים האלה. אשר לשאלה התחוקתית,

את לקבוע זה התאריך העברי, לא נתבקשתי מרגע לחוות דעה על כך.

היו"ר נ. ניר:

ה צ ב ע ה

בעד ההצעה שיום הבחירות ייקבע בהחלטה מיוחדת
של הכנסת - 12.
בעד התבעת שיום הבחירות ייקבע בחוק - 6.

הוחלט: יום הבחירות ייקבע בהחלטה מיוחדת
של הכנסת.

י. בריינר:

אני רוצה לדעת אם יום הבחירות יוצע בהחלטה

נפרדת ולא בחוק החוק, ואת"כ בקריאה

שניה אכנים הסתייגות ואציע שיום הבחירות ייקבע בחוק, האם לא יאמרו

לי כי זה דבר חדש? (ד. בר-רב-האי: בודאי שלא).

מחליטים: להציע לכנסת את ההחלטה הבאה: "הבחירות לכנסת
השניה תערכנה ביום..... (התאריך עברי)
(20.2.51)".

ר.ל.

ועזית החוקק, חוק ומשפט
25.10.50
חוק הבחירות לכנסת השנייה
חוק המעבר לכנסת השנייה.

נעבור עכשיו על חוק המעבר, סעיף סעיף. אני
מבקש לא לעמוד על הנוסח; יהיה לכך זמן

היו"ר נ. ניר:

בקריאה השנייה.

אין כל הגיון להתייחס לחוק המעבר אחרת מאשר
לחוק הבחירות. לכן אני מציע להעביר גם אותו

י. לט:

לקריאה ראשונה בכנסת. אין פירוש הדבר שאני רואה אותו כחוק טוב. אני
רואה אותו כאבסורד, אבל גם המציאות שלנו אבסורדית. גם אני חושב שצריך
להציע כמה שינויים בחוק הזה. אין אני יכולת להעלות על דעתי שלאחר
שחוקי ימות הבחירות או יומיים לפני הבחירות, יתאגפו חברי וידרשו
לקיים ישיבת הכנסת. ע"י כך יוכל הרוב להכריח את האופוזיציה, או האופוזיציה
להכריח את הרוב, לשבת בכנסת. אך אני מציע להעביר את החוק כמו שהוא
לכנסת, ואני מציע שגם ב"יהודה לא יכניס עכשיו את החיקון שלו.

אניני מסכים לכך, כמו שלא הסכמתי לעשות

ז. ורהפטיג:

זאת לגבי ההצעה הקודמת. כל חוק שמובא לכנסת,

צריך להיות מיטוה שיהיה אחראי לו. כשהממשלה מכניסה לכנסת חוק, היא
מציעה אותו בשמה. לא יתכן להכניס לכנסת חוק אשר אומרים שהוא אבסורדי.

אני מבין את אלה שהיו בעד העברת חוק הבחירות

לכנסת מבלי לעבדו קודם לכן: יש בו הרבה סעיפים, המלאכה מרובה, והפועלים
עצלים. אבל חוק המעבר אינו כל כך גדול ואפשר לעבור עליו.

היה הצעה לקרוא לחוק הזה "חוק הכנסת"

במקום "חוק המעבר", שהוא יקבע את תקופת כהונתה של הכנסת, אינו כנסת
אנחנו בוחרים, כנסת לארבע שנים או לשנתיים. קוד עכשיו! בכנסת הזאת,
היו הצעות של ראש הממשלה, אבל הרבר הזה לא נקבע בחוק. יש לקבוע
זאת בחוק, כדי שהבוחרים ידעו איזו כנסת הם בוחרים.

יש להכניס עוד דבר לחוק זה: האפשרות של פיזור

הכנסת. בלי שיהיה לנו חוק, איך מפתחים את הכנסת?

ר.ל.

ועדו החוקה, חוק ומשפט
25.10.50
חוק הבחירות לכנסת השנייה.
חוק המעבר לכנסת השנייה.

היו"ר נ. ניר:

הוצגו

בעד הצעה י. לש להעביר את חוק המעבר לכנסת
השנייה למליאת הכנסת, מבלי לעבוד אותו קודם לכן
נגד
- 15
- 2

הצעה נוקבלה.

י. הררי: אני חושב כי ההחלטה הזאת היא בלתי חוקית.

ד. ברירב-האי: בעד העברת החוק הזאת למליאת הכנסת הצביעו
הברית שונים מנימוקים שונים. בדברי הכתיחה

של היו"ר יש להמנע מיצירת רושם שהועדה מסכימה לתוכנו של החוק הזה.
חברים הצביעו בעד העברתו למליאת הכנסת, מפני שלא רצו לעכב את הדבר.

י. ברירב-האי: אני מסכים לדברי ברירב-האי, שנייר זמר אוחז
קודם לכן, אבל בנוסף של ניר, מפני שלפי
הנוסח של ברירב-האי יוצא שהיו"ר מביע לכנסת דבר שהועדה אינה מסכימה
לו. צריך להגיד כי אין הועדה מסכימה לשל פרטי הדברים, אחרת יוצא
באמה אבסורד.

היו"ר נ. ניר: אני אמסור בדו"ח על כל מה שהיה בוועדה.
אגיד כי אנהנו מביאים לכנסת את שני החוקים
האלה, אבל אין זה נומר כי כל חברי הועדה מסכימים לכל הפרטים שבחוקים -
לא נדבר על דוב ומיעוט כי לא הצבענו. אגיד כי זה מונח באופן כללי
לקריאת ראשונה ולכל חבר הועדה מותר להתרשם. אני בחדר יו"ר הועדה
אפילו לא אענה למהותי, מפני שאין לי רשות לענות בשם הועדה.

מ. ח. ק. ב. ל.

ועדות החוקה, חוק ומשפט
25.10.50

ויל.

י. ל.:

אני קורא עכשיו מאמך, לירון מדי לגמור את
החוק בענין מסיקה המקנה שקרים וטכסיות.
ד"ר, היתה חשבונו חשב ביום ראשון וביום שני. אני מבקש מהיו"ר לקבוע ישיבה
מליאה הנקודה למטה נעוה, לענין זה, כי יש בענין זה חילוקי דעות רבים.

הישיבה נפתלה בשעה 11.20.